

Bennekom 27 oktober 2019
Overweging: Pastor John Rademakers

Teksten: Jesus Sirach 35,12-14.16-18; Lucas 18, 9-14

Thema: Kwetsbaar, dát telt!

Vandaag horen we, voor de meesten van ons, de zoveelste keer de parabel van de farizeeër en de tollenaar. En het zou me niet verbazen als de een of ander al denkt. Dat verhaal kennen we intussen wel.

Dat is waar wanneer je het verhaal leest als een toeschouwer, je kijkt naar iemand en zijn gedrag en je vormt je daar een mening over.

Het wordt anders wanneer je het verhaal gaat lezen als jouw verhaal waarin sprake is van een farizeeër een tollenaar en God

In hoeverre herkennen we ons in de farizeeër in de tollenaar of in het handelen van God De parabel houdt ons dan een spiegel voor.

Als we eerlijk zijn gaat onze sympathie niet bepaald uit naar de farizeeër, en spreekt de tollenaar in al zijn bescheidenheid ons veel meer aan.

Maar is het werkelijk zo dat wij niets hebben van wat de farizeeër voorstelt.? En is het werkelijk zo, dat wij de houding van de tollenaar tot de onze hebben gemaakt?

Wanneer we denken aan het woord farizeeër, dan hebben we daar vaak een negatief beeld bij. Als iemand tegen je zegt: " Je bent een farizeeër" dan zijn we daar niet zo blij mee. Maar daarmee doen we echter te kort aan al die mensen die destijds deel uitmaakten van een stroming van de farizeeën in het Joodse leven en denken.

Een stroming waarbij men heel serieus bezig is om Gods wegwijzers Gods wet met hoofdletter zo goed mogelijk in praktijk te brengen in het dagelijkse doen en laten met wetten in een kleine letter.

Zo waren de farizeeërs mensen die de tien Woorden of de tien geboden heel uitdrukkelijk zagen als wegwijzers naar het praktische leven van elke dag toe.

Mensen die bij de grote woorden als: niet doden, niet stelen, niet echtbreken of de dag des Heren heiligen, zich dan ook afvroegen wat betekent dat precies in de dagelijkse praktijk. Wat betekent niet doden, wat houdt dat in als je het vertaalt met het leven respecteren. En hoe doe je dat dan in het leven van elke dag. Hoe ga je om met je eigen leven.? Wat betekent het leven van mensen, met wie je dagelijks te maken hebt. En om een ander voorbeeld te nemen: wat betekent het nu voor mensen de dag des Heren heiligen.

Wanneer wordt de sabbat of de zondag een dag die je weer heel maakt, Een dag waarop je weer op adem mag komen en dat samen met anderen.

In feite waren farizeeërs zeer serieuze mensen die in alle eerlijkheid zo goed mogelijk wilden

leven. En vandaar dat farizeeërs ook hoog in aanzien stonden, want dat waren mensen, die hun leven zeer serieus namen en vaak veel verder gingen dan de gewone man. De parabel spreekt over twee maal per week vasten en het afstaan van een tiende van je inkomsten.

Maar soms werd men zo concreet door bijv. aan te geven wat je wel en niet mocht. Bijvoorbeeld op een sabbat en dat dan de goede bedoeling doorschoot en de toepassing van de wet ging knellen.

En als de wet je dan tot een onvrije mens maakt, als je onder de wet door moet, dan tekent Jezus protest aan.

In het verhaal van vandaag gaat Jezus kritiek dan ook niet over het farizeeër zelf. Jezus woord betreft hier mensen die overtuigd van eigen gerechtigheid anderen minachten. De kritiek betreft dan het optreden en het opsommen van alle goeds m.a.w. : het zelfgenoegzaam zijn van mensen, op wie je je laat voorstaan.

Wanneer je voor God en voor je medemens gaat staan met een houding van zie mij eens, kijk een hoe goed ik het gedaan heb, nee mij valt niets te verwijten, ik heb me echt ingezet, ik heb me van de beste kant laat zien.

Ik heb het toch altijd goed voorgehad met de kinderen, en in het vrijwilligerswerk weet iedereen wat ik allemaal doe. Zelfgenoegzaamheid bij de farizeeër.

Van een besef van eigen kwetsbaarheid is echt geen sprake

En wat roept dat op bij ons, bij mij, als ik mijn eigen houding voor de geest haal? Hoe ik kijk naar mijzelf en hoe naar anderen? Hoe vul ik dan mijn leven in mijn leven en wat vind ik van de anderen dat doen op hun manier.

Wanneer glijdt het trots op jezelf zijn af naar een jezelf genoeg zijn? .

Vervolgens kijken we dan naar de tollenaar. In Jezus dagen geen sympathieke figuur, iemand die leeft van onrechtmatige afpersing een Romeinenvriendje. Allesbehalve het ideale type van de rouwmoedige zondaar,

Een tollenaar is eigenlijk het beeld van alles wat onrechtvaardig is en goddeloos, iemand die door de mensen diep wordt veracht en die eigenlijk maar eens moet beginnen met al het teveel geïnde geld terug te geven. Maar in plaats daarvan gaat ook hij op tot het heilige, de tempel, iets wat niet direct van een tollenaar verwacht werd. De eerste reactie van Jezus omstanders zou dan ook kunnen zijn:

Laat die man eerst maar eens de zaken in orde maken voordat je zo vroom de tempel ingaat. Maar dan laat Jezus met zijn parabel zien dat juist deze man

een houding heeft die het tegenovergestelde is van die van de hoog geachte farizeeër. Deze man erkent wanneer hij zich tot God went, dat hij zich bewust is wie hij is. Hij noemt zich zondaar, zoekt een plekje ergens achter in en klopt zich schuld bewust op zijn borst. Hij weet wat hij waard is. Hij zou wel beter willen maar hij kan het gewoon niet. En dan zegt hij Heer

wees mij zonder genadig.

Hij doet een beroep op Gods barhartigheid. Hij vergelijkt zich niet met andere mensen die beter of slechter zijn. Hij weet wie hij is, een kwetsbaar mens die hoopt dat hij zo door God gezien mag worden

Een mens die zijn tekorten kent en daarmee een beroep doet op Gods barmhartigheid. En deze mens krijgt naar Jezus woord te horen: deze mens ging gerechtvaardigd naar huis.

De vraag is nu aan ons in hoeverre deze houding van de tollenaar ook de onze is .

Of ook wij ook God kunnen zien als een barmhartige God, voor wie wij ons plaatsen zoals we zijn. Wij: mensen die naast al het positieve wat we zijn of hebben bereikt, ook onze schaduwkanten hebben, onze tekorten, onze misstappen

Als we ons zo voor God plaatsen, spreken we God aan met het beeld dat ons al eeuwen is meegegeven. Zoals in de woorden uit Exodus 34 6-7 over een God die liefdevol is en genadig, geduldig en trouw, waarachtig' en vol liefde.

Kortom barmhartig: die vooral oog heeft voor de mens, die geraakt wordt door pijn, verdriet, uitbuiting, onrecht in welke vorm dan ook.

Het is de kwetsbare mens die dan echt telt. Daarin laat God zich zien door juist daar oog voor te hebben.

In Jezus zelf slotte is dat uitzonderlijk zichtbaar geworden. Hij laat ons een God zien tot wie wij altijd mogen terugkeren. Een God, bij wie je altijd helemaal jezelf mag zijn, iemand die al weet heeft van wat wij zouden willen vragen. Een God, aan wie je dank mag brengen met alle fierheid die je als zijn beeld mag hebben, Een God voor wie je ook mag buigen als je niet beantwoord hebt aan wat je als mens zou willen of mogen zijn, in alle kwetsbaarheid.

Als je dat van jezelf durft erkennen mag je ook weten dat de Eeuwige ook hier niet loslaat wat zijn hand begon. De tollenaar en de farizeeër laten ons zien waar het dan eigenlijk op aankomt en nodigen ons in Gods naam uit de kwetsbare mens in en om ons heen niet te vergeten.

Amen